



UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

**Inventari del Fons FP
Subsèrie Família Ranís Pauls
del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República
de la Universitat de Barcelona**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República**

Barcelona, Octubre 2021



UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement



<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

Apunt biogràfic¹

Rafel Ranís i Gimeno (Barcelona, 24 setembre 1915 - 4 novembre 2000).

El gran de tres germans, ell i dues noies. Va ser batejat als 17 anys, perquè la seva àvia, que era molt religiosa, li va prometre un rellotge si ho feia. Els seus pares eren cantants d'òpera i sarsuela. Quan tenia 5 o 6 anys va viatjar a l'Argentina, perquè als seus pares van ser contractats per cantar a Buenos Aires. No sé ben bé com al meu avi li varen proposar ser capatàs a una serradora a l'Amazònia, i ell va acceptar-ho. Van viure allà 7 anys recurrent mig Sud-Amèrica. L'any 1927 van tornar a Barcelona.

Teresa Pauls i Font (Corbins, 5 abril 1912 – Barcelona, 5 desembre 2004).

Tercera de quatre germanes i filla de pagesos, als 12 anys la van enviar a Barcelona a treballar de serventa, ja que l'economia dels pares era molt precària.

Durant la República, quan las coses van començar a anar malament, al meu avi, que tenia amics militars, li van aconsellar que en Rafel es matriculés a l'Escola Militar, així, si les coses es complicaven, amb una graduació militar podria disposar d'una situació més aventatjosa. Va sortir de l'Escola amb el grau de tinent.

L'any 1937 en Rafel i la Teresa es van casar pel civil a Barcelona, el 1943 per l'església a Manresa i una tercera vegada pel civil, donat que el règim Franquista va anul·lar el primer casament. D'aquest tercer matrimoni, no en queda constància, donat que un cop realitzat i abonades les taxes, els varen comunicar que quedaria validat el primer matrimoni que es va dur a terme durant la República.

La guerra pel meu pare va durar sis anys, tres de guerra i tres de presons i camps de concentració.

Acabada la guerra en Rafel va fugir a França, primer a Perpinyà, on va treballar en un hospital i després a Argelers. Al cap d'un temps, li varen dir que els que no tinguessin delictes de sang podien tornar a Espanya perquè no hi hauria represàlies. Va ser enganyat ja que en tornar va ser arrestat, empresonat durant tres anys i declarat culpable en un judici del tribunal militar.

El 4 d'octubre de 1938 en Rafel i la Teresa varen tenir una filla, la Maria Rosa, a la que no va conèixer fins que ja tenia 18 mesos. Després del seu captiveri, quan en Rafel va tornar a casa, pesava 37 quilos.

Per a la Teresa, potser encara va ser més complicat, perquè els sogres no l'acceptaven, perquè era de classe baixa (ells tenien aires de grandesa, però mai varen tenir un duro). Amb la Maria Rosa es va estar una temporada a Corbins amb els seus pares, però no sé per quins motius, també va haver de marxar i es va trobar sola amb una criatura petita.

La postguerra també va ser molt difícil. En Rafael, d'ofici sabater, no trobava feina pels seus antecedents penals i per ser "rojo". S'agafava a tot el que sortia i mentrestant la Teresa fregava terres.

Quan la M^a Rosa tenia 7 anys, emmalaltir del "malt de Pott" (tuberculosi a la columna vertebral) i va estar 5 anys ingressada a un hospital. Les conseqüències d'aquesta malaltia les va arrossegat durant tota la vida, amb un munt d'intervencions d'ossos. Entremig jo, el seu fill, també em vaig posar malalt i vaig ser pràcticament desnonat; em va salvar la penicil·lina, i tot això en la més

¹ Apunt biogràfic elaborat per Lluís Ranís i Pauls (Barcelona, 1943), fill de Rafael Ranís i Teresa Pauls

absoluta misèria. Poc a poc i treballant molt tots dos en diverses feines se'n varen sortir.

La Teresa va patir tota la seva vida unes depressions molt greus i profundes, les quals, afortunadament al llarg dels anys van anar millorant: els motius podem imaginar quins van ser.

Van estar casats 62 anys, la Teresa ens va deixar als 92 anys i en Rafel als 85.

Lluís Ranís i Pauls (Barcelona, 12 octubre 2021)



Fons Personal Família Ranís Pauls

Descripció del fons:

L'octubre de 2021, Lluís Ranís Pauls, va cedir al CRAI Biblioteca del Pavelló de la República correspondència diversa de la seva família, molt especialment les cartes que es van intercanviar els seus pares, Rafel Ranís Gimeno i Teresa Pauls Font, durant la Guerra Civil espanyola, mentre ell era al front, i els primers anys de la postguerra quan, com a presoner de guerra, va estar internat a diversos batallons de treballadors.

Durant la Guerra Civil, Rafel Ranís, tinent de la 32a Divisió, va escriure a la seva esposa Teresa des de diversos fronts: Vedado de Zuera, Tarragona, Tortosa, Cinco Olivas, Granyén, Biescas i novament Vedado de Zuera. El febrer de 1939, l'escriu des de Perpinyà, on treballava en un hospital militar i, a partir del mes de març, des de Figueres, l'Espolla i Bescanó on, com a presoner de guerra, va estar internat en diversos batallons de treballs forçats durant tres anys. També va estar empresonat al País Basc (possiblement al camp de la Universitat de Deusto a Bilbao) i a Andalusia (Algesires o La Línea de la Concepción). D'aquest període no hi ha correspondència perquè va estar desaparegut.

Les cartes de Teresa a Rafael són de l'any 1937 i estan escrites des de Corbins (Lleida).

El fons consta també de correspondència de diversos familiars i amics de Rafael Ranís.

Totes les cartes són manuscrites i estan escrites en castellà excepte una de Jaime Soler, amic de Rafael Ranís, de setembre 1937, on li diu que l'escriu en català perquè no s'oblidi *de la nostra àimada Catalunya*.

La donació d'aquest material inclou diverses fotografies de la família Ranís Pauls i unes memòries orals de Rafael, enregistrades per ell mateix, on explica la seva vida com a tinent durant la guerra, com va arribar a Portbou, el que va veure quan treballava a l'hospital de Perpinyà, el seu pas per Argelers, la possibilitat d'exiliar-se a Mèxic que va rebutjar perquè volia conèixer la seva filla, el retorn a Espanya i l'ingrés a diversos Batallons de Treballadors de Catalunya. Malauradament l'enregistrament és incomplet.

El fons ocupa 0'10 metres lineals i abasta cronològicament els anys 1937 a 1940.

FP (Ranís) 1

1

1- Família Ranís – Pauls. Correspondència de Rafael Ranís Gimeno amb la seva esposa Teresa Pauls Font (1937 – 1940)

- 1- Vedado de Zuera (Saragossa)
 - Rafel Ranís, 32 Divisió, 137 Brigada Mixta, 547 Batalló, 3a Companyia: 3 cartes (gener – febrer 1937)
- 2- Barcelona
 - Rafael Ranís, Escuela Popular de Guerra núm. 1: 5 cartes (juny – juliol 1937)
- 3- Tarragona
 - Tinent Rafael Ranís, 140 Brigada Mixta, 3r Batalló, 3a Companyia: 2 cartes (agost 1937). [Una de les cartes adreçada al sogre, José Pauls]
- 4- Tortosa
 - Tinent Rafel Ranís, 140 Brigada Mixta, 3r Batalló, 3a Companyia: 1 carta (setembre 1937)
- 5- Cinco Olivas (Saragossa)
 - Tinent Rafael Ranís, 137 Brigada Mixta, 3r Batalló, 4a Companyia: 1 carta (setembre 1937)
- 6- Granyén (Osca)
 - Tinent Rafael Ranís, 137 Brigada Mixta, 3r Batalló, 4a Companyia: 1 carta (setembre 1937)
 - Tinent Rafael Raní, 32 Divisió, 137 Brigada Mixta, 547 Batalló, 4a Companyia: 1 carta (setembre 1937)
- 7- Biescas, Sector Boltaña (Osca)
 - Tinent Rafael Ranís, 32 Divisió, 137 Brigada Mixta, 547 Batalló, Metralladores: 14 cartes (octubre – novembre 1937)
- 8- Vedado de Zuera (Saragossa)
 - Tinent Rafael Ranís, 32 Divisió, 137 Brigada Mixta, 547 Batalló, 3a Companyia: 30 cartes (novembre 1937 – març 1938)
- 9- [Perpinyà?]
 - Rafael Ranís: 1 carta (febrer 1939)
- 10- Perpinyà (França)
 - Rafael Ranís, Ancien Hôpital Militaire: 1 carta (febrer 1939). [Sobre amb segell "Censura Militar Lérida"]
- 11- Espolla – Figueres (Girona)
 - Rafael Ranís, Batalló de Treballadors 11, 1a Companyia: 10 cartes (març 1939 – juliol 1940). [Sobres amb segell "Batallón de Trabajadores núm. 11, Censura militar"]
- 12- Torroella de Montgrí (Girona)
 - Rafael Ranís, Batalló de Treballadors: 16 cartes (juliol – octubre 1940)
- 13- Bescanó (Girona)
 - Rafael Ranís, Batalló de Treballadors ?: 5 cartes (octubre desembre 1940)

14- Dues cartes sense data i diversos sobres

1

2- Família Ranís – Pauls. Correspondència de Teresa Pauls Font amb el seu espòs Rafael Ranís Gimeno (1937)

1- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 3 cartes (juny 1937)

2- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 3 cartes (juliol 1937)

3- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 5 cartes (setembre 1937)

4- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 11 cartes (octubre 1937)

5- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 8 cartes (novembre 1937)

6- Corbins (Lleida)

- Teresa Pauls: 7 cartes (desembre 1937)

1

3- Família Ranís – Pauls. Correspondència d'Olga Ranís amb diversos familiars

1- Barcelona

- Olga Ranís al seu germà?: 1 carta sense data [Il·lustrada amb un dibuix de la Blancaneus i dos porquets]

2- Barcelona

- Olga Ranís a Teresa Pauls: 10 cartes (setembre 1937 – març 1938)

3- Barcelona

- Olga Ranís a Rafael Ranís: 1 carta (desembre 1937)

1

4- Família Ranís – Pauls. Correspondència entre diversos familiars

1- Montalbán (Terol)

- José Vidal a Aida Ranís (nuvis?): 1 carta (juliol 1937) + 1 fotografia de José Vidal amb un company al front

2- Lluís Ranís a Teresa Pauls: 1 carta (març 1939). [Amb consigna "Viva Franco, Arriba España"]

3- Saidí (Osca)

- Antonio Francés a Teresa Pauls: 1 carta (setembre 1940)

4- Barcelona

- Joaquim ? a Teresa Pauls ? : 1 carta (desembre 1940)

1

5- Família Ranís – Pauls. Correspondència de Rafael Ranís Gimeno amb amics

1- Barcelona



- Jaime Soler a Rafael Ranís: 1 carta (setembre 1937). [Carta en català perquè Rafael Ranís no s'oblidi de la "nostra àimada Catalunya]
- 2- Barcelona
- Julio Roca a Rafel Ranís: 1 carta (octubre 1937)
- 3- Barcelona
- Amic de Rafel Ranís a Rafel Ranís: 1 carta (novembre 1937)
- 4- Calatayud
- ? a Rafel Ranís: 1 carta incompleta (març 1938)

1

6- Família Ranís – Pauls. Fotografies

- Fotografies diverses de Teresa
- Fotografies de Teresa amb la seva filla
- Fotografies de Rafael Ranís
- Fotografies de Rafael Ranís amb uniforme militar
- Fotografia de Rafel Ranís amb companys vestits de militar
- Fotografia de Rafael i Teresa
- Fotografia de tota la família
- Certificats de naixement de Rafael (1915) i Teresa (1912)
- Certificats de baptisme de Rafael (1932) i Teresa (1912)
- Certificats de casament civil (1937) i del casament eclesiàstic (1943)
- Certificat de la Sentència del Jutjat Militar conforme Rafel Ranís es condemnat a *la pena de seis años y un dia de prisión mayor quedando en prisión atenuada hasta la extinción de la pena.*

1

7- Família Ranís – Pauls. Memòries orals de Rafael Ranís

Memòries orals de Rafael Ranís, enregistrades per ell mateix, on explica la seva vida com a tinent durant la guerra, com va arribar a Portbou, el que va veure quan treballava a l'hospital de Perpinyà, el seu pas per Argelers, la possibilitat d'exiliar-se a Mèxic que va rebutjar perquè volia conèixer la seva filla, el retorn a Espanya i l'ingrés a diversos Batallons de Treballadors. Malauradament l'enregistrament és incomplet.

